

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egy évre 10 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva.
Egy évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Videkre postán szállítva.
Egy évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnap utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megörzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XXI. évfolyam 37. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1915 február 16.

Csernovitzig huzódott vissza az orosz.

Budapest, február 15. (Cenz. táv.) Burdujeniből táviratozzák:

Az oroszok a Pruth mentén visszavonulnak. Az osztrák-magyar sereg utban van Csernovitz felé. Az oroszok védekezni akarnak ugyan, a bevonulás azonban csak rövid idő kérdése. Az itteni orosz csapatoknak csak csekély tüzértékük volt. Hatnánál tervezték az ellentállást, de későbbi parancs Csernovitzig rendelte vissza őket. A lakosság bizik az osztrák-magyar offenzíva sikerében.

Az oroszok, különösen a románlakta községekben rettentően gázdálkodtak, de visszavonulásuk előtt a polgármestertől nyilatkozatokat csikartak ki, amelyek azt bizonyítják, hogy az oroszok jól bántak a lakossággal.

Osztrák-magyar egyenruhás orosz csapat.

Budapest, február 15. (Cenz. táv.) Had-seregünk főparancsnoksága közli:

Tegnap elfogtunk egy egész olyan orosz zászlóalj, amelynek minden katonája az osztrák-magyar hadsereg csukaszürke egyenruháját viselte. A főparancsnokság megismétli figyelmeztetését az oroszok számára, hogy az ilyen eseteket a nemzetközi egyezményeken esett sérelemnek tekinti és a hadijog értelmében jár el megtorlásukra.

Az oroszok állása Delatynnál megtörött.

Budapest, február 15. (Cenz. táv.) Bécsből sürgőnyzik:

A Kárpátokban és Bukovinában nagy harcok folynak. Helyzetünk változatlanul kedvező. Delatynnál tegnap az ellenség me-nakülésének fedezésére megkísérelte az ellentállást.

A Kárpátokban folynak a hadműveletek.

Budapest, február 15. (Cenz. táv.) Ungvárról jelentik:

Az Ungvölgyben előnyomuló

csapataink fölhasználják a kedvező, tavasziasra fordult időjárást és a bukovinai sikereket. Az oroszok által felrobbantott csorbadombi viaduktot sikerült helyreállítani.

Svájci lap szerint a hadjárat eldőlt.

Budapest, febr. 15. (Saját tud.) Berlinből táviratozzák:

A svájci Bund című ujság katonai szakértője legutóbbi sikereinkben az orosz hadjárat eldőlését látja. Az oroszok szélső jobbszárnya hirtelen kiveretett Kelet-Poroszországból, szélső balszárnya Bukovinában vonul vissza nagy gyorsasággal, centrumba pedig Varsónál a második védelmi vonalra hátrál vissza. Ugy látszik, az orosz hadsereg az egész vonalon visszavonul.

Az Unió tiltakozik lobogója használata ellen.

Budapest, február 15. Londonból sürgőnyzik:

Ma nyújtották át és tették közzé hivatalosan is az északamerikai Egyesült Államok jegyzéket az an-

gol kormányhoz az angol hajók amerikai zászlóhasználatát dolgában. Az Unió tiltakozik az amerikai lobogónak a veszélyeztetett tengervízen történő használata ellen. Az ebből származó életben és vagyonban esett károkért a felelősség részben a brit kormányt terhelné.

Szerbia a franciáktól kér segítséget.

Budapest, február 15. (Cenz. táv.) Genf-ből sürgőnyzik, hogy párisi jelentés szerint az ottani szerb követ francia katonákat kért Szerbia számára. Joffre fővezér megtagadta a kérelmet teljesítését.

Győzelmek a kárpáti arcvonalon.

Budapest, február 15. Orosz-Lengyelországban és Nyugat Galiciában a helyzet változatlan.

Harevonalunk egy része a Dukla szakaszon, amely ellen az oroszok eddig heves támadásokat intéztek, maga ment át támadásba, visszavetette az ellenséget és pedig szibériai csapatokat, két uralkodó magaslatról és rohammal bevett Vizköz mellett egy helységet. Hasonlóképp sikeres volt a szövetségesek támogatása az Erdős-Kárpátok középső részeiben; itt is kiragadtunk az ellenség kezéből egy magaslatot, amely erős véltelkezés tárgya volt.

A tegnapi harcokban ismét 970 embert fogtunk el.

Délkeleti Galiciában és Bukovinában diadalmas ütközeteink voltak. A Nadwornától délnyugatra a város fedezése céljából ellenálló oroszokat visszavetettük. A Delatyntól északra fekvő magaslatokat elfoglaltuk és ez alkalommal számos oroszot foglyul ejtettünk. Höfer, altábornagy.

Fehér hét folytatólagos eladásához Czillér áruházában

nagy mennyiségű cérnávasznak maradékokban, egyes asztalterítők és asztalkendők érkeztek rendkívül olcsó árakban; **Selyem, Tricó és Lüsster alsószoknyák** igen olcsón kerülnek eladásra.

CZILLÉR IMRE.

A Gazdasági és Iparbank közgyűlése.

Nagyvárad egyik előkelő, szolid és biztos alapokon nyugvó és nagy szakértelemmel és körültekintéssel vezetett pénzintézete: a Gazdasági és Iparbank vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését.

Azt a bizalmat és elismerést, melyet ez a kitűnő pénzintézet élvez s azt a kiváló helyet, amelyet Nagyvárad pénzpiacán elfoglal, nemcsak az igazgatóság kiváló férfiaknak tekintélye biztosítja, hanem az intézet vezetésében megnyilatkozó szellem, amely egyben az évről évre tapasztalható biztos feltételeit hordja magában.

Ternyei Antal vezérigazgató megmutatta, hogy odaadó munkával, szerencsés kézzel a legválságosabb viszonyok között is fényes eredményt ért el az intézet s gondosságával derekasan megtudta védeni a részvényesek érdekeit, amellyel, hogy elismerésre méltó szolgáltatásokat tett városunk és megyénk közgazdasági életének.

A közgyűlést Rádl Ödön kir. tan., igazgatósági elnök vezette. A részvényesek nagy számmal voltak jelen.

Rádl Ödön elnök rövid üdvözlése után, Ternyei Antal vezérigazgató felolvasta az igazgatóság következő jelentését:

Midőn az elmúlt évre vonatkozó zárszámadásunkat előterjesztjük, lehetetlen rá nem mutatnunk azon rendkívüli eseményekre, amelyek ólomsúlytal nehezédnek mindnyájunk lelkére. Hisz alig van oly társadalmi réteg, oly közgazdasági intézmény, amely a most dúló világháború káros következményeit meg ne érezné.

Ezen súlyos viszonyok hatása intézetünk forgalmában és üzleteredményében is kifejezésre jut. A minimumra redukált forgalom mellett természetesen sokkal kisebb hasznot lehetett elérni. Amellett lényegesen csökkentette üzleti hasznunkat azon körülmény is, hogy — tekintettel a rendkívüli viszonyokra — kineveltségünk megbírásiánál a szokottnál sokkal nagyobb rigorozással kellett eljárunk és mérlegünk szoliditása szempontjából jelentékeny leírásokat eszközölnünk.

A mérleg készítésénél és a nyereség felosztására vonatkozó javaslatunknál szem előtt kellett tartanunk, hogy még mindig egy nehéz, gondterhes esztendő küszöbén állunk.

Nagy meglepődésünkre szolgál, hogy mindezek ellenére, azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a tavalyinál ugyan kisebb, de a mostani válságos időben kielégítő osztalék kifizetését javasolhatjuk a tisztelt Közgyűlésnek.

A különféle leírások után mutatkozó tiszta nyereség tesz: 240.865 63 koronát, hozzáadva a múlt évi nyereségáhozatalt 34877 52 korona marad a t. Közgyűlés rendelkezésére 275 743 15 korona.

E nyereség felosztására nézve indítványozzuk, hogy ebből fordítottassék osztalékra 180.600 — korona és pedig akként, hogy a múlt évi 24. számú szelvény a közgyűlést követő naptól kezdve 42 koronával váltassék be, alapszabályszerű jutalékokra 31.312 51 korona, jótékonycélokra 1.600 — korona. Összesen 213.512 51 korona, a fennmaradó 62 230 64 korona pedig új számlára vitesék át.

Meg kell még emlékeznünk azon érzékeny veszteségről, amely intézetünket az év folyamán Széchenyi Jenő pápai praelátus elhunytával érte. A megboldogult az intézet keletkezése óta, mint az igazgató tanács elnöke működött és mindig élénk érdeklődést tanúsított az intézet ügyei iránt. Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

Megbizatásunk ideje a mai napon letel-

vén, köszönjük az eddig irántunk tanúsított bizalmat és kérjük a t. Közgyűlést, hogy a felügyelő bizottság jelentésének meghallgatása után az előterjesztett mérleget és a nyereség felosztási javaslatot jóváhagyja, részünkre a felmentvényt megadja, a felügyelő bizottság tiszteletdíját a következő három évre megállapítani és a napirendre kitűzött választásokat megejteni szíveskedjék.

Rádl Ödön elnök szép szavakban méltatta néhai Széchenyi Jenő apátkanonok érdemeit, melyet hosszú éveken át mint az igazgatótanács elnöke az intézet érdekében kifejtett.

A felügyelő-bizottság jelentésének meghallgatása után úgy az igazgatóság jelentését, mint a mérleget elfogadták s a felmentvényt megadták.

Ezután az igazgatóság tagjainak választására került a sor. Igazgatókúl megválasztottak: Beöthy László v. b. t. t., Rádl Ödön kir. tanf., Deutseb K. I., Kollár Lajos, dr. Oesterreicher Samu, Ullmann Sándor, Ternyei Antal eddigi igazgatók.

A felügyelő bizottság tagjai lettek: dr. Cziffra Kálmán, Gerő Armin, Szathmáry Király Andor, dr. Thury Kálmán és Balázsházy Iván (uj).

Rádl Ödön elnök az igazgatóság nevében köszönetet mond a megválasztásban rejlő bizalomért. Az igazgatóság eddig is mindent elkövetett, hogy a nehéz közgazdasági viszonyok között is az intézet az eddigi nívón megmaradjon. A követett üzletelvek azok maradtak, amelyek eddig voltak s ezen elveknek köszönhető, hogy szolid, reális és erős intézetté fejlődött a Gazdasági és Iparbank.

Az igazgató tanács tagjaikül megválasztottak: Belezay Antal (uj), dr. Fisek Áron, dr. Imrik Gusztáv, dr. Konrád Jenő, dr. Löblé László, dr. Poynár Özséb és Tóth János.

Dr. Konrád Márk elismeréssel adózik az igazgatóság tagjainak; az ő nevük kifelé is jótékonyan hat az intézetre s ezért kéri, hogy jóindulatukat továbbra is tartsák meg az intézet érdekében. Majd Ternyei Antal vezérigazgató érdemeiről emlékezik meg, aki buzgó munkájával védte a részvényesek érdekét s aki a nehéz időkben is a már megszokott körültekintéssel irányította az intézet ügyeit. Ezért a részvényesek halás köszönetét és elismerését nyilvánítja.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Jézus szíve szerint működő egyesület

Az Erzsébet Bölcsőde Egyesület közgyűlése.

A nagyváradi Erzsébet Bölcsőde Egyesület vasárnap délelőtti 11 órakor Teleki utcai Immakulata-intézetben tartotta közgyűlését, melyben Fetszer Antal győri püspök elnöklése alatt résztvettek dr. Molnár Imre alelnök, dr. Hoványi Géza pénztáros, Böszörményi Géza titkár, özv. dr. Buljovszky Józsefné, özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, özv. Grunwald Henrikné, dr. Molnár Imréné, dr. Karácsonyi János, dr. Hoványi Gyula, Tóth Imre, dr. Vucskics Gyula és dr. Schweiger Ede.

Ezen egyesület, melyet hatvan évvel ezelőt néh. Fogarassy Mihály nagyváradi kanonok a későbbi erdélyi püspök alapított s melyet áldott emlékezetű dr. Nogáll János nagyprepost és Fetszer Antal tovább fejlesztettek, már évtizedek óta nem fejtett ki nagyobb szabású mozgalmat s nem fordult nagyobb mérvben a közönség áldozatkészségéhez.

Zajtalanul működik, mint a csendes eső; áldás fakad nyomában s bámulni lehet azt, hogy csekély anyagi erejéhez képest mennyi könnyet száritott fel 60 éves működése alatt. De ennek titka szervezetében s elnökei páratlan buzgalma s áldozatkészségében rejlik. Hogy mily áldásteljesen működik ezen

egyesület, az kitűnik az alábbi évi jelentésből. A legszegényebb soru családok polya gyermekei kora reggeltől késő estig vannak egyesületünk bölcsődéiben elhelyezve, hol ingyen kapnak teljes ellátást, mosást, stb. s a gyermek szülői, különösen az édesanya képesítve van munka után látni, azt akadálytalanul végezni azon megnyugtató érzéssel, hogy gyermekét a bölcsőde vezetői az irgalmas testvérek anyai szeretettel gondozzák és látják el minden szükséglettel. De nemcsak az intézetben viselnek az irgalmas testvérek gondot a gyermekekre, hanem kiterjesztik figyelmüket a betegségben levőkre, tanácsal, gyógyszerrel látják el őket és segélyezésben részesítik a keresetében akadályozva lévő édesanyát is.

Hasonló szeretetteljes bánásmódban részesülnek a szegényebb soru gyermekek az óvodákban is, hol azok napi ételmezésben is részesülnek. De szóljanak a statisztikai adatok:

Az egyesület Teleki utcai intézetében a bölcsődében naponként 10—14 gyermeket helyeztek el az óvodába átlag 130 gyermek járt. Ebédet kapott 8, ruhát 12 gyermek. A Szent Vince intézeti bölcsődében naponként 30—35 gyermek részesült az egyesület jótékonyágában, az óvodában 150—230, kik közül számosan ebédet is kaptak.

Karácsonykor a bölcsődében 18, az óvodában 32 gyermek kapott ruhát és cipőt.

A várad-velencei bölcsődébe naponként átlag 20 gyermek van elhelyezve, az óvodákban 100.

Az egyesület vagyona készpénzben értékpapírok és takarékpénztári betétekben kitesz 123.207 korona 62 fillér, mely a váradi l. sz. káptalan őrzetére van bízva.

A pénztári számadások jóváhagyása után az egyesület megválasztotta tisztikarát s mint Fetszer Antal elnök tisztikarát lemondott, elnökké egyhangulag Grócz Béla l. sz. nagyprepostot választotta meg Alelnökké dr. Molnár Imrét és dr. Istvánffy Istvánt, pénztárossá dr. Hoványi Gezá, titkárra Böszörményi Gezá, orvosokká dr. Fráter Imrét és dr. Mayer Lászlót. A választmány tagjai lettek dr. Bozóky Alajosné, özv. dr. Buljovszky Józsefné, özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, özv. Grunwald Henrikné, dr. Hoványi Gezáné, dr. Hoványi Gyulané, özv. Janky Józsefné, özv. Sal Ferencné, Schlauch Jozefa, Vinkler Jozefa, továbbá Brém Lőrinc, Des Echerolles Kruspér Gilbert, Gabriely Lajos, dr. Hoványi Gyula, dr. Mazurek Antal, Mayer Antal, Rádl Ödön, Spett Gyula, dr. Schweiger Ede, Tóth Imre és dr. Vucskics Gyula.

Elismerés az igaz érdemnek.

A közgyűlés berekesztése előtt felszólt dr. Molnár Imre alelnök megható szavakban bucsuzott a távozó elnök Fetszer Antaltól, ki győri megyéspüspökké kinevezetése folytán elhagyja városunkat, hol oly határtalan tisztelet és szeretet övezte, ki fáradhatlan buzgalommal és áldozatkészséggel oly rendkívül jótékony befolyást gyakorolt megyénk és városunk közéletében, beteg és sebesült harcosaink gondozásában, távozása pótolhatatlan veszteség reánk nézve, kik neki annyit köszönhetünk. Majd dr. Hoványi Gyula indítványára a közgyűlés a távozó elnököt örökös tiszteletbeli elnökké választotta meg, ki megható szavakban köszönte meg a közgyűlés hódolatának nyilvánítását.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Meghosszabbítják a képviselők mandátumait. Képviselőház legközelebbi ülésén a kormány javaslatot nyújt be a mandátumok fél vagy egész évi meghosszabbítására. Ha a demobilizáció előbb történik meg, úgy a választások is előbb lesznek.

Bombamerénylet Szófiában.

Budapest, febr. 15. (Saját tud.) Orosz ország régi módszerével, bombával, pokolgéppel megkezdte a semleges államok meghódítását. A bolgár kormány és a közélet előkelőségei tegnap halálos veszedelemben voltak egy pokolgépprobbanás következtében. Azt hiszik, hogy a bombát oroszofil merénylők helyezték el.

Budapest, febr. 15. (Cenz. táv.) Szófiából sürgönyzik: Éjjel a községi kaszinó termében **álarcos bál alatt robbanás történt.** Pokolgépre gondolnak. Egy ember megsebesült.

Budapest, február 15. Az Estnek jeientik Szófiából: Szófiában az álarcos bálon jelen voltak a bolgár kormány tagjai és a közélet előkelőségei ezenkívül az idegen államok diplomatái is. Radoszlawow miniszterelnök kimentette magát, de felesége ott volt.

A bombát éppen a notabilitások helyére dobták. A robbanás egy embert megölt, tizet megsebesített. A sebesültek közt van Ficsav hadügyminiszter és leánya is.

Szófiában kihirdették az osztrómállapotot. Azt híresztelik, hogy anarkisták követték el a merényletet, de a bolgár közvélemény

tudja, hogy a merényletben orosz kéz működött.

Szófia, február 15. A merénylő az ajtó fabeldjét emelte ki s így dobta a bombát Radoszlawow miniszterelnök felesége felé. A miniszterelnöknek semmi baja sem történt. Ugy szintén semmi bántódások sem történt a diplomáciai testület tagjainak sem. Boljadi-nen testőrőhadnagyot, a korábbi belügyminiszter fiát szétmárcangolta a bomba. A jelenlévők közül tizen súlyosan sérültek meg. A merénylő elmenekült. A rendőrség azonnal megindította a vizsgálatot. Eddig temérdek letartóztatás történt. Kiszivárgott hírek szerint az összefogdosott egyének ellen súlyos bizonyítékok vannak. A letartóztatottak állandó érintkezésben voltak a szerb követtel. Hivatalosan anarkista merényletnek mondják a történeteket.

A merénylet halottjai.

Szófia, febr. 15. (Tud. távirata.) Bojatscheff volt hadügyminiszter fia és Ficsav jelenlegi hadügyminiszter leánya belehaltak sérüléseikbe.

Az ügyvédi kamara közgyűlése.

A nagyváradi ügyvédi kamara vasárnap délelőtt tartotta évi rendes közgyűlését. A nagyváradi ügyvédek nagyrésze hadba vonult s az itthon maradottak majdnem teljes számmal jelentek meg, hogy meghallgassák és határozattá emeljék azt a komoly helyzet-hez méltó, klasszikus jelentést, melyet dr. Thury Kálmán, az ügyvédi kamara titkára irt meg s amely az ügyvédi kamarának az igazságügyi kormányhoz évenként intézni szokott jelentését tartalmazza az igazságügyek állapotáról. Ez a jelentés megrázó színekkel ecseteli az ügyvédség mai állapotát. A jelentésnek ez a része a legnagyobb figyelemre méltó, vigasztalan képét mutatja az ügyvédi nyomornak.

Ezt a helyzetet röviden arra lehet kifejezni, hogy ez a helyzet az ügyvédi kar gazdasági összeomlása. Mi, akik tudjuk, hogy a hazának, a jogi életnek mily óriás, érdeke fűződik egy gazdaságilag erős, s éppen azért erkölcsileg intakt ügyvédi karhoz, ezt az állapotot lehetetlen a legnagyobb aggodalom nélkül nézni. A független, szabad ügyvédi kar a törvények megtartásának ellenőre, az alkotmány egyik biztosítója. Az ügyvédség funkciója, elsősorban a bírálatban, az ügyek intézésének ellenőrzésében áll. Érthető tehát, hogy a hatalom kezelői, az intézkedő közegek előtt ez a működés sohasem volt teljesen rokonszenves. Csak így érthető ez a szomorú helyzet, mely az ügyvédséget nemcsak mint társadalmi osztályt, hanem a jogélet egyik egyenrangú, fontos tényezőjét is romlásba süllyedni hagyta, elvette megélhetésének lehetőségét s ezzel

megingatta tekintélyét s erkölcsi integritását.

Az ülést dr. Wallner Ödön az Ügyvédi Kamara elnöke nyitotta meg, aki üdvözölte a megjelenteket, majd áttért a közgyűlés legfontosabb tárgyára: az Ügyvédi Kamara jelentésére s felkérte dr. Thury Kálmán titkárt, hogy a jelentést olvassa fel. Dr. Thury Kálmán többször helyeslésektől felbeszakitva olvasta fel aztán az évi jelentést, melyet egész terjedelmében közöltünk már lapunk február 7-iki számában.

A jelentés felolvasása után a jelenlévők általánosan ünnepezték a titkárt a hatalmas vonásokban megírt jelentésért, melyhez egyhangulag hozzájárultak.

A részletekhez dr. Zilahy Gusztáv szólott hozzá. A jelentésnek arra a részére tett indítványt, ahol a jelentés megállapítja, hogy az ügyvédség szomorú helyzete az Ügyvédi Gyám és Nyugdíjintézet fennállását is erősen veszélyezteti, mert az 1914. évben az évi tag- és nyugdíjilletményt a karnak alig egy harmad része teljesítette éppen azért, mert ügyvédi kereset alig van, annyira, hogy a kamara területén eddig száznál több ügyvéd kérte, hogy részesítsék hadsegélyezésben, amit a kormány a háború által legjobban sújtott társadalmi osztályok részére ki látásba helyezett. Dr. Zilahy Gusztáv indítványozta, hogy a kormány előlegezze azt az összeget, amely a hátralékos tag- és nyugdíjilletmények kifizetéséhez szükséges, hogy így megmentse az összeroppanás veszélyétől a törvény alkotott Ügyvédi Gyám- és Nyugdíjintézetet.

Ehez az indítványhoz többen szólottak hozzá, s a felszólalások végén az a vélemény alakult ki, hogy meg kell várni a kormány intézkedését, mely már ugy sem késheket soká.

Ezzel ért véget a legszomorubb ügyvédi évi közgyűlés.

Ertsey Kálmán halála.

A régi gentry világ egy népszerű tagja halt meg vasárnap délután. Valamikor, pár évtizeddel ezelőtt az egész vármegye ismerte Ertsey Kálmánt. A vármegyében mindenki csak úgy szólította, hogy Kuli. Sőt voltak községek és vannak ma is, ahol a köznép sohasem tudta a vezetéki nevét s csak úgy szólította:

— Kuli ur!

Mulatós kedvéről, ma már rég kiveszett, igazi tősgyökeres magyar humoráról több megyében beszéltek. Ha egyszer-egyszer, pedig ez sokszor megtörtént, valahol jól találta magát Ertsey, akkor ott két hétig szolgált a cigány és folyt a tűzes magyar bor, olvadtak a leányszívek és táncolt még a vályogvető is ott a falu végén. Hanem mint igen sok vérbeli gentrynek, úgy Ertsey Kálmánnak is elkövetkezett a esendesebb idő.

Ertsey a közigazgatáshoz ment és mint szolgabíró szolgált a vármegyét. Mint szolgabíró korántsem vetkőzte le a korábbi jókedvét, ha alkalom kínálkozott ismét a régi gentry lett. Sokáig mint nőtlen ember tisztviselősködött. Cséfan pár évig szolgált mint szolgabíró, onnan Szalárdra ment át, Szalárdról Belényesbe helyezte a főispánt. És itt megváltozott Ertsey. Eddig irtózott az aktáktól, még a saját nevét se szívesen írta alá. Belényesben azonban egyszerre mintha kieserléték volna.

Igazi komoly, a közügyekkel alaposan foglalkozó szolgabíróvá változott. Csakhamar tb. főszolgabíróvá nevezte ki a főispán. A zajos mulatságból ki nem folyó legényéletét a boldog családi fészekkel cserélte fel. Megnősült és mint férj és boldog családapa élte napjait haláláig. A háború kitörésekor Miskolczy Ferenc főispán Wertheimstein Henrik hadbavonulása folytán a belényesi járás vezetésével bízta meg Ertsey Kálmánt. Csaknem félévi működése alatt minden tekintetben szíven viselte a járás érdekeit. Január utolsó napjaiban kínzó betegség döntötte ágyba. Hiába volt a család minden odadó ápolása, az orvosok gyógykezelése, Ertseyt nem lehetett az életnek megmenteni. Vasárnap délután örökre lehunyta szeméit.

A gyászestéről értesítették Miskolczy Ferenc főispánt és Fráter Barnabás alispánt. A megyeházán kitűzték a fekete lobogót és intézkedtek, hogy az elhunyt koporsójára koszorút helyezzenek. A temetés Belényesben tegnap volt. A leölmozott érekeporsót Abonyba szállítják, ahol az elhunyt feleségének családi sírboltjában helyezik örök nyugalomra. Ertsey Kálmán halálával gyászt okozott az Ertsey, Lovassy-, Morvay- és Baranyi családoknak, melyekhez szoros rokoni kapcsolat fűzte.

Küldjünk katonáinknak thermosüvegeket, teát, konyakot, likört, csokoládét, cacest.

Az adományokat köszönettel fogadja s a hadtestparancsnokságokhoz juttatja a honvédelmi minisztérium Hadsegélyző hivatala, Budapest, IV. Váci-utca 38.

Vitéz honvédeinknek.

A nagyvárad 4. honvédegyezredet tudvalevőleg a haretéren meglátogatni szándékozik Rimler Nagyvárad város polgármestere. Hogy ne menjen üres kézzel, a város közönségéhez fordult, hogy vitéz honvédeink részére szívtart, üdítő italokat, füstölt húsmeletteket, nem romlandó élelmiszereket stb. adományozzanak.

A felhívásnak már eddig is szép sikere van, de még korántsem gyűlt be annyi, hogy minden honvédünknek jusson belőlük. Eddig néhány ládára való bor, konyak, szalámi, csokoládé stb. érkezett.

Ismételtén felkérjük a közönséget, különösen a szőlőtulajdonosokat, hogy adakozzanak derék honvédeink részére s ez által is mutassák meg, hogy elismeréssel vannak hősi magatartásuk és önfeláldozásukért. Az adományok a polgármesteri hivatalhoz küldendők. Ujabban erre a célra a következő adományok küldettek:

Rudolf Lujza a Pannonia étterem tulajdonosa 50 korona. Beöthy Lászlóné (Árpád), Schönfeld Lajos, Lukács Géza né ezredesné 20-20 korona, Söröző társaság Kék macskából 17 korona, Makra Piroška (Darvasról) 14 korona, özv. Stettner Lajosné, Beöthy Cecília Árpádról, Keszte Istvánné, Mártonffy Évi, Sinka László, Tolna János 10-10 korona, Debreczi Imre 6 korona, Szabó Károly, Wéber Kálmán Cirkáról, Nasztics V., Adler Mór 5-5 korona, Glük Áron, Reich Bernát Beregszörörmény 3-3 korona. Összesen 233 korona. — Továbbá Biszterezky Ivánné 5000 darab cigareta. Bosnyák Gergelyné 4 üveg szilvórium. Özv. Reichenberg Jakabné 1 üveg likör, 300 drb cigareta. Szabó Imre, Schwartz Erzs, Braun Hanna, Waldmann Rózi, Pospiss Géza né 300-300 cigareta. Özv. Mihályi Istvánné 9 liter bor, 1 üveg rum. Denderle József és neje 2 üveg bor 500 drb cigareta. Tanasz György és neje 5 liter rum. Moskovits Miksa bankigazgató 25 üveg bor. Leszámitoló és Jelzőlogbank 100 üveg bor. Kállay Sándor és neje 100 drb szivar. Moskovits Mór és fia 100 üveg rum. Spitz József és neje 3 üveg likör és 2 üveg rum. Özv. Klein Józsefné 200 drb cigareta. Várkonyi Sárika 100 drb cigareta, 1 drb hősapka, 3 pár érmelegítő. Oláh Ferenc hentesmester 50 üveg bor. Ferencsik Odónné Bérlől 600 drb cigareta. Vajsz Gusztáv Derecske 10 üveg bor. Gerő és Spitzer 25 üveg bor. Ineze Lajos 1000 drb cigareta. Frölich János 25 kg. tea szalonna. Özv. Balázsházi Bertalanné 100 darab szivar. Weiss Aranka 200 darab cigareta. Maklári Kiss Gyuláné 500 drb cigareta, 2 liter rum, 3 drb alsó nadrág, 6 drb zsebkendő. Bányay Eta 500 drb cigareta. Foncier biztositó intézet nagyvárad 1000 drb cigareta. Máthé Jánosné 600 drb cigareta. Markelyi János 5 üveg bor 100 drb szivar. Pooha Sándor 5 üveg bor, 3 üveg rum 1000 drb cigareta. Fekete Ignác né 200 drb cigareta, 2 üveg rum. Rothbart Adolf és neje 5 üveg rum, 5 üveg szilvórium.

Beérkeztek még a polgármesteri hivatalhoz a következő adományok: A szivar-délutánon beléptidíjak megváltása címén 20 kor 60 fillér. Özv. Kornstein Lajosné, Szokolay Elemér, Varga László, dr. Meer Samu, Mudura György, Czeglédi Jeremiás 10-10 korona. Kapucinus zárda 20. kor. Dr. Konrád Jenő 20 kor. Mokos Sándor 200 drb cigareta, 200 drb szivar, 70 drb zsebtükr, 1 üveg rum, 1 doboz tea, Könlös Ferenc 10 üveg, 15 liter bor, Eleméry Ferencné 500 drb cigareta, 1 liter rum, 1 kiló tea-sütemény, 3 üveglikör. Zilahy Sebess Gyula 200 drb szivar. Daka Emma 400 drb cigareta. Dr. Kazay Kálmán 3 kiló füstölt szalonna. Badar Béni 2 üveg bor, két üveg

szilvórium. Klein Dávid és Társai 10 kiló szalámi. Dr. Kovács Zsigmond 2 üveg cognac. Márkus Ilonka és Böske 400 cigareta. Schenker Endre 10 üveg bor, 2 üveg pálinka 100 drb cigareta. Balogh Vilmos 100 drb szivar. Két honleánytól 200 drb cigareta. Dr. Moskovits Józsefné 500 drb cigareta, 3 üveg bor. Imre István 3 kiló cukor, 2 liter rum, 1 liter likör, 1 liter cognac. Bessenýy Beöthy Lajosné 2 üveg pálinka. Dr. Halász Andorné 500 cigareta. Spitz Sámuel 2 üveg méz. Meisel Ferencné 400 cigareta, 100 hunnia szivarka, 100 doboz gyufa. Freifeld Mór 5 üveg cognac. Vicsay István 6 üveg törköly pálinka. Káein Jakab 2 üveg szilvórium, fél liter rum. Özv. Sonnenfeld Józsefné 1000 drb cigareta. Barta Jenőné 600 drb cigareta. Starsszer cukorgyár 15 kg. vegyes cukorka. Balogh János 10 üveg bor. Dancse János 108 liter bor hordóban. Dr. Adorján Emil 5 üveg rum.

Tekintve, hogy a polgármester csak e hó végéig fog utazni a katonáink részére szánt ajándékokat február hó 25 ik napjáig még köszönettel elfogadjuk.

Háborus-segély

a kereskedőknek, iparosoknak és magánalkalmazottaknak.

A háboru kétségtelenül munkához és jövedelemhez juttatott egyes iparágakat, azonban általánosságban és a legtöbb iparágban óriási pangást és nyomorúságot okozott. Elég ha rámutatunk az építőipar teljes szünetelésére.

A miniszterelnök figyelmét nem kerülte el ez a szomorú helyzet s igyekszik is azon némileg segíteni. Az ő kezdeményezésére a kormány segélyakciót indított.

A kormány közölte a kereskedelmi kamarákkal, hogy a hadiadó egyrészét a háboru által sújtott kereskedő, iparosok és magánalkalmazottak felsegítésére szánt összeg célszerűen használtassék fel.

A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara a szakegyesületeket kérte fel, hogy az ezek által delegálendő tagokból helyi bizottságot szervezzen, melynek tagjai összegyűjtik azoknak a névsorát, akik saját hibájukon kívül a háboru által okozott rendkívüli viszonyok folytán keresetüktől olyan mértékben estek el, hogy további megélhetésük céljából segélyre szorultak.

A szakegyesületek delegáltjai folyó hó 14 én, vasárnap délelőtt fél tizenegy órakor a Kereskedelmi Kamara üléstermében tartottak első összejövetelüket, amelyen dr. Moskovits József elnökölt. A kormány leiratát, a segélyakció célját és a segélyezés lehetőségeit dr. Sarkadi Lajos kamarai titkár ismertette, s különösen figyelmében ajánlotta a szakegyesületek delegáltjainak, hogy a kormány célja az, hogy a segélyre szorultakat elsősorban is a társadalom segítse munka és kereseti alkalmak nyújtásával, s a rendelkezésre álló anyagi eszközök korlátolt voltánál fogva ezek csak az elkerülhetetlen esetekben utaltassanak az állami segélyre.

Az állami segély három fajta lesz: olyanok felsegítése, akik eddig semminemű segélyt nem kaptak, olyanok felsegítése, akik ugyan már kapnak segélyt, de az nem elegendő, olyanok felsegítése, akik tőke hiány folytán nem folytathatják iparukat vagy kereskedésüket, ezek részére kisebb kamatmentes kölcsönök nyújtása által.

Az ezen ülésen megalakult helyibizottság azonnal megkezdte működését, s a segélyre szorultak névsorát és a segélyezés nemét és mértékét március hó első felében fogja a kormányhoz felterjeszteni.

Az ülésen megjelentek a helyibizottságot a következőkből alakították meg: Elnök: dr. Moskovits József. Társelnökök: dr. Popper Ákos, Czeglédi Jeremiás. Alelnökök:

Schwartz Izidor, Sztarill Ferenc, Szabó Károly, Cser János, Weiss Mór, Rácz Jakab. Titkár: dr. Sarkadi Lajos. Jegyzők: dr. Fried János, Fuszek Lajos, Dévald László. Bizottsági tagok: Breider Armin, Leitner Márton, Tátray Sándor, Hann Lajos, Ungerleider Mór, Zboray Gyula, ifj. Mónus Sándor, Szántó Dezső, Standary György, Rosenberg Izso, Jónás Andor, Varga László, Márton Lajos, Darvas Oszkár.

Az államsegélyek kiosztása.

Az államsegélyek kiosztása tárgyában a következő hirdetményt bocsátották ki:

Államsegélyben részesülőkkel közlöm, hogy hó 16 án esedékes segélyösszegeiknek folyósítása 18 án csütörtökön, 19 én pénteken és 20 án szombaton fog a tűzoltóaktanyában levő hivatalos helyiségben eszközöltetni.

Ez alkalommal mindekivel tudatom, hogy a rend és a fizetések gyorsabb tétele érdekében következő sorrendben fogjuk a könyvecskék kiadását és a segélyösszegek kifizetését eszközölni.

Csütörtökön d. e. segély összegeik végett jelentkezhetnek az 1-től 200-ig, 1000-tól 1250-ig és 2000-től 2250-ig terjedő sorszámmal ellátott egyének.

Csütörtökön délután 250-től 500-ig, 1250-től 1500-ig és 2250-től 2500-ig terjedő sorszámmal ellátott egyének.

Pénteken d. e. 500-tól 750-ig, 1500-tól 1750-ig és 2500-tól 2750-ig terjedő sorszámmal ellátott egyének.

Pénteken d. u. 1750-től 2000-ig, 2750-től 3000-ig terjedő sorszámmal ellátott egyének.

Szombat délelőtt 750-től 1000-ig, 3000-től 3635-ig terjedő sorszámmal ellátott egyének.

Mindenki köteles magával hozni és felmutatni sorszámmal ellátott személyazonossági céduláját, valamint házigazdája által kiállított és két tanuval aláírt azon nyilatkozatot, hogy az államsegélyből a lakbér illetékben kapott összeget lakbértartozásának törlesztésére fordítja.

Az államsegély összegeinek kifizetését a városi adópenztár, a városi házipénztár és a hadsegélyezési hivatalnál felállított két házipénztár fogja eszközölni. Ez alkalommal mindenkinek be fogjuk venni régi személyazonossági céduláját és azt ujjakkal eserőljük ki. Az új személyazonossági cédulák piros, kék, zöld és fehér színűek lesznek és pedig aszerint, hol a fizetés eszközöltetni fog. A piros színű személyazonossági cédulával ellátott egyének az adópenztárnál, a kék színű személyazonossági cédulával ellátott egyének a városi házipénztárnál, a zöld és fehér színű személyazonossági cédulával ellátott egyének pedig a hadsegélyező hivatal 1. és 2. illetve II. sz. kézipénztáránál fogják államsegély összegeiket megkapni. A hadsegélyező hivatalban a könyv átvétele és a fizetések eszközölése céljából a torlódás elkerülése végett külön rendszerint lehet csak bejönni és ki-menni, amelyre nézve a közelebbi utasításokat a helyszínen fogjuk közölni.

Ez alkalommal ismételtén minden államsegélyezettet külön figyelmeztetek, hogy mindenki nyugodtan és türelemmel várja be míg a sor reá kerül, hogy így minden felesleges zavar elkerülhető legyen és az ott dolgozó tisztviselők gyorsan, nyugodtan és fennakadás nélkül teljesíthessék kötelességüket.

Nagyvárad, 1915. február 14.

Juricskay Barna,
fb. tanácsos, segélyezési hivatal vezetője

x Kőhőgés, hurut, rekedtség
lenal használjon hurut szeletkét Ára: 60
fillér. Kapható Farkas István Apolló²drogeriá-
jában Rákoczy-ut 7/B.

..HIREK..

Tájékoztató.

Február 21. Vörös-Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

Március 17. Vörös-Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

Március 29. Vörös-Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

* **Személyi hír.** Beöthy László v. b. t. t., volt keresk. miniszter vasárnap Nagyváradon időzött és résztvett a Gazdasági és Iparbank közgyűlésén.

* **Kitüntetett ezredes.** Öfelsége Mihajlovics György 37-ik gy. e.-beli ezredesnek, a 27-ik népf. gy. e. parancsnokának az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásának elismeréséül a hadikiményes katonai érdemkereszt III.-ik osztályát adományozta.

* **Az adófelszólamlási-bizottság elnöke.** A pénzügyminiszter tegnap értesítette Fráter Barnabás alispánt, hogy a hadsegélyezés céljaira ideiglenesen és részlegesen életbelépő hadisegély adófelszólamlási-bizottságának elnökévé Markovits Antal ináncsi földbirtokost nevezte ki.

* **A Katholikus Kör séta-hangversenye** vasárnap a közönség óriási érdeklődése mellett folyt le. A Kath. Kör Szent László termét egészen megtöltötte a közönség, mely valóban kiváló zenei élvezetben részesült. A honvédszenekar Scharf Károly karnagy vezetése alatt minden egyes zeneszámnál remekelt s a zenei finomságokban gazdag játék több ízben ragadta tap sokra a közönséget. Műsoron kívül előadta a honvédszenekar az új német himnusz is, lelkes tetszést keltve. A hangverseny a rendkívül mérsékelt belépti díjak dacára tiszta jövedelem gyanánt szép összeget eredményezett a haretéren küzdő honvédek javára. Felülfizettek a következők:

Dr. Karácsonyi János kanonok 10 kor., dr. Vucskics Gyula kanonok 5 kor., N. N. 2 kor. 50 fill., N. N. 2 kor. 20 fill., Pap bácsi 2 kor., Pajzs Zoltán 1 kor. 60 fill., N. N. 1 kor. 10 fill., Barza 1 kor., N. N. 1 kor. N. N. 50 fill. összesen 26 kor. 90 fillér.

* **Csak három hónapig fizet be-tegeiért az osztrák.** A belügyminiszter tegnap rendeletileg tudatta Fráter Barnabás alispánnal, hogy a magyarországi kórházakban ápoló osztrák alattvalókat Ausztria az ápolás befejeztétől számított három hónap tartama alatt hajlandó csak megtéríteni az ápolási díjakat. Három hónap eltelté után azonban egy fillért sem hajlandó fizetni az osztrák kormány. A belügyminiszter ezért figyelmezteti a hatóságokat, hogy az osztrák alattvalók ápolási ügyében soronkívül járjanak el, mert károsodás esetén az ápolási díjakat a mulasztó tisztviselő fogja megtéríteni.

* **Aradás Rómában.** Rómából jelentik: A Tiberis áradása több városrészt fenyeget. Bartolomeo szigetét emeletnyi magasságban öntötte el a folyó, a Szent Pál bazilika is víz alatt van. Az Angyalvár hidjáig az utcák járhatatlanok, az ár folyton emelkedik.

* **A Szigligeti-Társaság matinéja.** Művészi becsü és kedves élvezetet szerzett a Szigligeti-Társaság városunk finom ízlésű közönségének vasárnap délelőtt megtartott matinéjával. A Szigligeti Társaság a régi tradíciókhoz hiven hivatva van arra, hogy a mai háborus időkben társadalmi téren járuljon hozzá a közönség felvilágosításához és lelkének megnyugtatójához. A vasárnap délelőtti matinéja teljesen beigazolta, hogy a Szigligeti Társaság a lehető legstílusosabban kezdte meg a háborus időkben nemes szereplését. A műsor első száma Kőszeghy József főmérnök előadása volt a belga és franciaországi művészeti alkotásokról, amelyek áldozataivá lettek a háboru viharának. Foglalkozott az előadó az építészeti remek keletkezésével, megmagyarázta a bennük rejlő szépségeket és megragadóan ecsetelte a művészi kincsek látása alkalmával szereshető pazar gyönyörűséget. A háborus idők szellemének költői ünneplése volt Rettegny Margit szavalata, aki nagy drámai lendülettel és lebilincselő melegséggel interpretálta három kiváló költőnek versét. Szász Menyhért „Huszévesek”, Zilahy Lajos „Requiem” és Szávay Zoltán „Üzenet” kezdetű költeményeit adta elő a művésznő. Az előadott költeményekből kiadódó szordinos érzések, pompázó gondolatok mágneses erejükkel ragadták magukkal a hallgatóságot. Az utolsó szám Bónyi Adorján „Vasmezei-utcai kisasszony” című novellája volt.

* **Uj kertészeti tudósítók.** A földmívelésügyi miniszter Miskolczy Ferenc főispán előterjesztésére Kathó István bereittyóújfalusi ref. tanítót, Rácz Béla szerepi Balla István jár. kir. állatorvos és Dobrossay Lajos áll. elemi iskolai tanító belényesi lakosokat, Moga János bihardobrosdi ny. felekezeti tanítót, Papp Vazul felsőtopai gör. kel. lelkészt, Reiss József szalárdi állatorvost, Lukács József vaskóhi áll. ig. tanítót kertészeti tudósítónak nevezte ki.

* **A Krupp gyár csodái a Katholikus Körben.** Sohasem emlegették nálunk annyira a Krupp-gyárat, mint a mostani világháborúban, amikor a Krupp-gyár óriási ágyuszörnyei ontják a halált ellenségeinkre. Ezt a hatalmas gyártelepet fogja bemutatni a Katholikus Kör mai vetítő-estélye. Szébbnél-szebb színes képek engednek bepillantást ennek az óriási gyárnak működésébe, bemutatván az acélgyártást, az ágyúesőket, hajópancélók készítését, a különféle ágyurészeket, melyek mind a Krupp gyárban készültek. Az előadó dr. Krüger Aladár lesz. Az előadás a Katholikus Kör Szent László termében délután 5 órakor kezdődik.

* **Eihunyt matróna.** Özvegy Buhl Adolfné sz. Málk Mária f. hó 14-én éjjel 10 órakor életének 91-ik évében meghalt. Temetése 16-án délelőtt háromnegyed 9 órakor lesz a Szaniszló-utca 25. számú gyászházból.

* **Kötelező oltás a hólyagos himlő ellen.** A haretérről hazatérő sebesültek, fertőző betegségben szenvedők igen gyakran veszélynek teszik ki a velük érintkező egyéneket is. Nehogy a baj komoly veszedelmet hozzon az országra, a belügyminiszter elrendelte, hogy minden olyan egyén, aki a hólyagos himlőben szenvedő katonák körül teljesít szolgálatot, beoltassék a hólyagos himlő ellen. A rendelet tegnap érkezett meg a vármegyére.

* **Nyugalmazott őrnagy.** A hivatalos lap közli, hogy Kuderma Rezső 101-ik gy. e. bel. őrnagyot Öfelsége, mint a meg-ejtett felülvizsgálathoz képest csapatszolgálatra a hadseregben alkalmatlant, helyi szolgálatra alkalmast a nyugállományba vették át.

* **A gyermekbarát érdekében.** A fiatalok nagyváradi felügyelő-bizottságának elnöke Tordai Molnár Géza kuriai bíró, nyílt levelet intézett a Gyermekbarát Egyesülethez, amelyben az egyesület támogatását ajánlja a közönség figyelmébe. A nyílt levél erre vonatkozó része a következő:

Azt a fontos emberbaráti, társadalmi és szociális feladatot, hogy ne legyen elhalt vagy munkaképtelenné vált hőseinknek egy gyermeke sem elhagyatva, az árvaházakkal párhuzamosan a Gyermekbarát Egyesület teljesíti. Teljesíti főként azzal, hogy már 1914 évi december hó 15-étől kezdve saját kezelsü konyhát állított fel, ahol napközi otthonaiban naponta több mint 140 gyermek kap meleg ebédet és felügyeletet. A napközi otthonok fenntartása, szaporítása a háborus viszonyokra figyelemmel előreláthatóan állandósítandó lesz és azok működésére szükség leend akkor is, ha a harei zaj elnémul és a nagy csatákra csak a jeltelen sírdombok és az elesetteket sirató elhagyott árvák sóhajai fognak csak emlékeztetni. A napközi otthonok fenntartása hazafias célt szolgál, azonban nagy áldozatot kíván. A végből, hogy vagyonát gyarapíthassa a Gyermekbarát Egyesület tevéseivel tartását határozta el, hogy az így befolyt fillérek jövedelméből is nemes célját teljesíthesse. A thea estélyekből várható jövedelem azonban nem elégséges. A fentiekből folyóan a felsőbb hatóságtól nyert hivatalos állásomnál fogva is felelőlem első-sorban kérés szavamat a hazafias társadalomhoz, gyámolítsák filléreikkel, adományaikkal a Gyermekbarát Egyesületet, hogy így a nagy harcokban elhunyt vagy munkaképtelenné vált hőseink nyugodtan pihenhessenek és álmódzhasanak egy boldogabb hazáról.

* **A cipész mesterek nyilatkozata.** A nagyváradi cipész-mesterek vasárnap gyűlést tartottak, amelyen a következő határozatot hozták: A nagyváradi cipész mestereknek 1915. évi február hó 14-én az Ipartestület helyiségében tartott gyűlése tiltakozik az ellen a feltéves ellen, mintha az egyes bakkancs szállítók bűnös visszaéléséért a magyar cipész ipart lehetne felelőssé tenni. A cipész mesterek megvetéssel emlékeznek meg azokról a lelkiismeretlen vállalkozókról, kik vitéz katonáinkat hitvány anyagból készített bakkancsokkal ruházták fel, így csökkentették azok teljesítőképességét. Szükségesnek tartják megállapítani, hogy a nevezett lelkiismeret nélküli vállalkozók között egyetlen cipész-mester sincs, azok egyáltalán nem magyar iparosok. Az általuk vállalt selejtes bakkancsokat tanoncokkal és munkásokkal készítették, azt mestereknek vállalatba nem adták, ha elvértve mesterek dolgoztak is ilyeneken, úgy azt csak munkásként tették, kiszabva kapott hitvány papír anyagot dolgoztak fel. Még ilyen esetben is a valódi rendeltetését a bakkancsoknak eltitkolták a cipész mesterek előtt, őket tudatosan félrevezették, kihasználva azok szomorú helyzetét. A nagyváradi cipész mesterek felemelik tiltakozó szavukat a magyar ipar meggyanúsítása ellen. A magyar cipész ipar oly magas nívón áll, hogy felveszi a versenyt bármely nyugati állam iparával jószág, szoliditás tekintetében, a magyar cipész ipar sokkal inkább tanujelét adták hazafiaságuknak, mint sem ilyen alávaló merényletre képesek volnának katonáink ellen. Sajnálatosnak tartják, hogy viszonyaink lehetővé teszik, szolid iparosok mellőzésével kalandorok vállalkozását s így a magyar ipar megsemmisítését. A cipész iparosok megkeresik a nagyváradi Ipartestület Elnökségét, hogy tiltakozásukat

hozzák tudomására az illetékes tényezőknek és szólnak fel a társipartestületeknek ha a társulatiakozásra. Nagyváradi, 1915. Urán Mihály elnök. Horváth Gusztáv jegyző. Hitelesítők: Morgenstern Lajos, Hirschler Ferenc.

* **Meghívó.** A lakás- és élelméztügyi bizottság a város székháza bizottsági termében folyó évi február hó 17-ik napján délután 3 órakor ülést tart, melyre bizottsági tag urat meghívom. Tárgy: 1. Élelmézt drágulása. 2. Munkáslakásokra vonatkozó szabályrendelet átdolgozása. Nagyváradi, 1915. február 15. Gerő Armin, elnök.

* **Az Orsolya-zárda gyásza.** Az Orsolya-zárdának gyásza van, a zárda-szüzek egyik laika-testvérüket, az agg Fojtó Klárát szerzetesi néven Jézus Krisztus töviskoronájával nevezett Mária Monikát gyászolják. Az elhunyt 86 éves korában nagyobb szenvedések nélkül, csendesen hunyt el. Elmúlása szelid volt, mint élete s ha a vallásos élet biztosítéka a jó halálnak, úgy az elhunyt halála csak elköltözés volt egy szebb, boldogabb hazába, mert a testvér 52 évet töltött a zárdában buzgó szerzetesi tevékeny életben. Halála e hó 14-én reggel háromnegyed 7 órakor következett be. Temetése ma d. e. 9 órakor lesz a zárdatemplomban tartandó gyászmise után.

Haláláról a zárda a következő gyászjelentést adta ki.

Jézus, Mária, József! Az üdvösségnek 1915. esztendejében február 14-én reggel háromnegyed 7 órakor, sz. Annáról nevezett nagyváradi sz. Orsolya zárdánkban elhunyt az Urban, a halotti szentségek ájtatos felvétele után, kedves laika-testvérünk Jézus Krisztus töviskoronájával nevezett Mária Monika született Fojtó Klára életének 86-ik, szent fogadalmának 52-ik esztendejében; hült tetemei február 16-án, délelőtt 9 órakor zárdatemplomunkban tartandó sz. mise-áldozat bemutatása után fognak a feltámasztás reményében az olasz sírkertben elhelyeztetni. Az Istenben elhunytak lelkét a zárda szüzeknek és a keresztény hűveknek buzgó imáiba ajánljuk. Requiescat in Pace!

* **Pótolják a csépléshez szükséges gépezeteket.** Érdekes akciót kezdett újabban a földmívelésügyi kirendeltség és a nagyváradi állami fa- és fémipariskola vezetősége. A háború folytán tudvalevőleg nagyon sok gépezet szolgált a hártérre a háza. A gépezet elávozása folytán kezelő nélkül maradna a sok cséplőgép, amikre pedig ha valaha, úgy az ideai aratás alatt rendkívül nagy szükség lesz. A földmívelésügyi kirendeltség vezetősége a fa- és fémipariskola vezetői a hiányt akarják most pótolni, még pedig megfelelő szakemberekkel. A szakiskola ugyanis két hat hetes tanfolyamot rendezne a növendékek részére. Ezalatt az idő alatt a tanulók elsajátítanák a cséplőgépkezelésének minden részletét úgy, hogy a nyáron a gazdaközönség egyáltalán nem érezné a gépész hiányt. Az akció vezetői most ebben a dologban felterjesztést intéztek a miniszterhez, hogy a megfelelő engedélyt adja meg.

* **Ingyenes tanoncközvetítés.** Értessitjük a tanonctartó t. iparosmestereket, hogy lakatos mesterségre egy, vasesztergályos mesterségre egy, másféle mesterségre egy tanulót elhelyezhetünk. Tanoncszükségletek iránti megkereséseket elfogad Az Országos Gyermekevédő Liga Tanoncotthonának vezetősége Sztaroveczky-utca 15. Telefon 233.

* **Adományok a Vörös-Keresztnek.** A Vörös Kereszt Egylet oéjaira 1914. február 7-től február 14-ig a következő adományok folytak be az egylet nagyváradi pénztárába: A harmadik háborús délután jövedelme 677 kor. 10 fill. Klein Andor koszorúmegváltásra dr. Friedländer János el-

hunytá alkalmával 25 kor. Klein Andor koszorúmegváltásra dr. Láncoz Józsefné elhunytá alkalmával 25 kor. Forgách Dezső és neje 20 kor. Major Gyula ref. lelkes a Paptamási ref. egyház nevében 5 korona.

* **Fehér héttől fehér hetek.** Czillér áruháza, mely egy fehér hetet rendezett az általa olcsón beszerzett női fehérneműekből immár a harmadik hete még mindig élénken tart; ismét bebizonyult, hogy szükséglet van csupán alkalmat kell adni a szükséglet olcsón való beszerzésére a melyhez Czillér áruháza élénken hozzá járul. Ugy a helybeli, mint a megye vevőközönsége naponta keresi fel a céget rendelményeivel; az itt tartózkodó idegen közönség pedig elragadtatással beszél a cégről, hol a legkisebb cikktől kezdve mindent módjában van beszereznie a legjobb minőségben szolid olcsó árak és előzékeny kiszolgálás mellett.

* **Kereskedelmi végzett róm. kath. leány a Szent László-nyomda r.-t.-nál irodai munkákra felvétetik. Irásbeli ajánlatok az igazgatóság címére küldendők.**

* **A Polgári takaré- és segélyszövetkezet felszámoló 17-ik évtársulatának törzsbetétei a reá eső osztalékkal együtt f. hó 5-től kezdve d. e. 9-12-ig kifizettetnek.**

* **Családi rum vaniliával vagy anánissal literje K 2.60, továbbá kitűnő Theák kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.**

* **Kiadó lakások.** Szacsay-utca 11 számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

* **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a ház mesternél, Szent János-utca 3. szám.

* **Kiadó lakások.** Ósi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

* **A Nagyváradi Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet X-ik évtársulatának kifizetési f. hó 9-től megkezdődnek.**

* **Kiadó.** Négy szobás utcai modern lakás előszoba, fürdőszobával. Ugyanott kétszobás udvari lakás mellékhelyiségekkel jutányos áron május elsőre. Lakatos-utca 10.

* **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatt ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes Mitételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatt irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

* **Kiadó lakások.** A kamara székházban, (Telek u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garcon lakás kiadó.

* **Értesítés.** Azon t. üzletfeleinket kik intézetünkkel 6% os hadikölcsön kötvényeket jegyeztek, értesítjük, hogy kívánságukra az ideiglenes kötvényt a nyugta ellenében már kiadhatjuk. Nagyváradi Ipartestületi Hitelszövetkezet. Mezey Mihály u. 4.

* Egy nagy raktárhelyiség a Szacsay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

* **Három liter** családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

* **Kiadó lakás.** Arany János u. 7. szám alatt négy szoba, hall s mellékhelyiségből álló modern lakás május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

**Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők**

legjobb minőségben

Reichard Dezső

cégnök

Rákóczy-uton kapható.

* **Megfagyott, széltől kivörösödött, kicserepesedett, arcz, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású az Y-po jegyű HARMAT TEJ CRÉME és hozzávaló Borax szappan Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon 13-02**

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Kedden: Cigányszerelem (Zsigmondy Annával.)

Szerdán: Vilmos huszárok.
Csütörtökön délután: Gül baba. (Ifjúsági előadás.)

Pénteken: Vasgyáros, (Bihari Ákossal.)

Szombat: Művész est.
Vasárnap délután: Szultán.
Vasárnap este: Lengyelvér.

Perényi a Szibillben. Ha valamit a közönség megszokott egy szerepben, akkor egy másik alakítónak nagyon kell iparkodnia, ha sikert akar aratni ugyanabban a szerepben Tudta ezt Perényi is, mikor vasárnap este a Szibillben a Tompa által oly kedvesen alakított impresszárió szerepében fellépett. A fellépésével nem vallott kudarcot, majdnem minden ének- és táncszámot háromszor négyszer meg kellett ismételnie. Bár a szerep szóbeli részében is természetes és ötletes volt, de a siker oroszlanrészét mégis táncával vívta ki. A közönség alig fogyott ki a nevetésből és az ismételtetésből, mikor Perényi egy egy táncot lejtett. Ami komikumot csak be lehet vinni a táncba, azt mind érvényesítette ez az ambiciózus színész.

Petrov testőrhadnagy szerepében Burányi énekelt s habár elsőrangú alakítást nem nyújtott, de azért elég jól megállta helyét ebben a különben is nagy szerepben.

Zsigmondy Anna a Cigányszerelmben. Valósággal ünnepi estnek tekintik a Szigligeti színház közönsége a keddi előadást, amelynek keretében viszont látja feledhetetlen kedvenceát: Sz. Zsigmondy Anna urasszonyt, aki ma este egyik legkedvesebb szerepét, a Cigányszerelm Körösházy Ilonáját játssza. Zórikát Görög Olga énekli, Dragont Leővey Leó játssza, Józsi szerepét

Medgyaszay Jenő, Jonelt Burányi Ferenc éneklő, Jolán és Kajetán kedves szerepei Lakatos Ilonka és Perényi kezében vannak. Kitűnő szerephez jut Mócsi kocsmáros szerepében Farkas Pál.

Vilmos huszárok a bemutatón oly jelentékeny sikert aratott háborús operette tölti be szerdán este a műsort.

A theater paré, amely e hó 18 árával tervezve, a közönség körében igen nagy érdeklődést kelt és méltán, mert az igazgató bőkezű gondoskodása folytán valóságos művészestében gyönyörködhetik Nagyvárad műértő közönsége. *Babics Vilma* és *Belezi György* operabálokból ígértét már birjuk vendégfellépésükhöz, *Szánthó Gáspár* azonban — ki jelenleg beteg — nem egész bizonyos, hogy csütörtökön lejőhet, helyette azonban már történt gondoskodás más bari-tonista felléptetéséről. A páholy-jegyek mind elkeleltek, a földszinti ülőhelyek nagy része is elfogyott a meglevő mennyiség pedig a Hegedűs hírlapirodában kapható.

Legujabb táviratok.

A németek küzdeme.

Nyugati hadszíntér.

Berlin, február 15. Nagy főhadiszállás jelenti. Yperntől délre St. Elsinál elragadtuk az ellenségtől hadállásának mintegy kilencszáz méter hosszú részét. Az ellenség ellen-támadásai sikertelenek voltak. Ép úgy meg-hiusult az ellenségnek Labasseától délnyugatra ellenünk intézett támadása is, amikor néhány tucat fogoly maradt kezeink közt. Azt az előárkot, amelyet Sudelkopfen febr. tizenkettedikén elvesztettünk, visszafoglaltuk. Lauch völgyében Sengerből az ellenséget ki-vertük. Mieransuspach helységet az ellenség önként kiűrtette.

Keleti hadszíntér.

Tilsittől északra az ellenséget Piktupör-tenből elvertük és Franrogen irányában to-vább szorítottuk. Kelet-poroszországi határon innen és túl a tavaktól keletre az üldözési harcok még tartanak. Csapatunk mindenütt gyorsan haladnak előre. A Lemzan át előre-nyomuló ellenséges haderők ellen a német csapatok Kalnó környékén törtek előre. A Visztula területén továbbra is tört nyertünk. Racianzot megszállottuk. A megelőző harcok-ban számos foglyon kívül hat ágyut zsák-mányoltunk. Lengyelországnak a Visztula balparti részében nincsen lényegesebb vál-tozás. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Teljes erővel folynak a kárpáti harcok.

Budapest, február 15. (Hivatalos) **Orosz-Lengyelországban és Nyu-gat-Galiciában semmi sem történt. A kárpáti harcok teljes erővel folynak. Délkeleti Galiciában teg-nap elfoglaltuk Nadvornát. Az el-lenséget Stanislaw irányába vissza-nyomtuk. Déli hadszíntéren nincs változás. Jelentéktelen határhar-coktól eltekintve nyugalom van. Hírer. (Miniszterelnökség sajtó-osztálya)**

Elhunyt érsek.

Klagenfurt, febr. 15. Kahn József dr. gurki érsek ma a tanzenbergi apátságban meghalt.

Az oroszok borzalmas vere-sége a duklai szorosnál.

Budapest, február 15. Az oroszok a duklai szorosnál vereséget szen-vedtek. A rettenetes támadások folytán a halottakat eltemetlenül hagyva menekültek. Az oroszok vesztesége halottakban és sebesül-tekben ötvenezer.

Inzultált görög attasé.

Konstantinápoly, febr. 15. A török titkos rendőrség egyik ügynöke a Perai uton inzultálta Kriezist a konstantinápolyi görög követség tengerészeti attaséját. A görög kö-vet panaszt tett a nagyvezérnél, aki sajnálkozásának adott kifejezést, a görög kormány ünnepélyes meg-követést követelt. A kért elégtételt azonban nem kapta meg, mire Konstantinápolyból elutazott. A kö-vetség személyzete egyelőre Kons-tantinápolyban marad.

Japán—kinai konfliktus.

Bécs, február 15. A Ruszkoje Szlovó jelentése szerint Pekingben tizenhete kormányzó követelte a kormánytól, hogy Japán követeléseit utasítsa vissza. A katonák ké-szek a háboruba menni Japán el-len. A délvidéki forradalmi szer-vezetek a Japán elleni háború esetén készek a kormányhoz esatlakozni.

A törökök elfoglalták az angolok egy erődjét.

Budapest, február 15. (Cenz. táv.) Kons-tantinápolyból jelenti a török távirati ügy-nökség.

Az előőrsi esatározásokban a törökök mindenütt győzve előnyomulnak. Kornánál elfoglalták a Pirindji nevű angol erődjét.

A francia harctér.

Berlin, február 15. Nagy főhadiszállás jelenti. Nyugati hadszíntér. Pont á Mouson-tól észak-keletre elfoglaltuk a franciáktól Narry falut és a helységtől nyugatra fekvő háromszázhetvenötös magaslatot. Két tisztet 151 főnyi legénységet elfogjunk a Vogeze-ken Hilssen és Ubersengen helységet roham-mal bevettük. Itt 135 fogoly jutott ke-zünkre. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

SZERKESZTŐI PÓSTÁJÁNK.

Az Új Nagyvárad valami katonavers-ről regél, a melyet állítólag tőle vettünk volna át. Talán álmodnak odaát, a páholy újságjánál. Minden, általunk közölt katonaversnek megvan az eredeti kézírata, a melyet hozzánk beküldöttek. Ha az illető vagy más talán tévedésből az Új Nagyváradnak is beküldötte a verset, erről igazán sem tehetünk. Azóta bizonyos is megbánta.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős.
Dr. PAPP KÁROLY.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától
3593—1915. szám.

Hirdetmény.

fémek és ötvözetek hadiszolgáltatása és be-jelentése tárgyában.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hiva-tala közli, hogy a m. kir. ministeri-umnak 564/1915. M. E. számú rendelete ér-telmében a kivételes időkre alkotott 1912. LXIII. t. cz. t. és a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. LXVIII. t. cz. t. kiegészítő 1914. L. t. cz. 2. §-a alapján a következő és fémek öt-vözetek készleteit kell bejelenteni.

Alumínium, antuvon, ólom, chróm és ferrochróm, vörösréz, sárgaréz, molybdán és ferromolybdán, nikkel és ferromikkel, vörös-fém, vanádium és ferrovanádium, volfram és ferrovolfam, ón és ötvözetek amennyiben ezek a fémek és ötvözetek feldolgozatlan ál-lapotban vannak; továbbá a fentnevezett fémek ócskaanyag, ipari hulladék; egyéb hulladék és hamu alakjában, amennyiben azok nem a saját üzemben dolgoztatnak fel.

A bejelentési kötelezettség alá nem esnek azon készletek, amelyek: alumíniumnál 20 kg. ot, ólomnál 100 kg. ot chróm és ferro-chrómnal 10 kg. ot, vörösréznel 30 kg. ot, sárgaréznel ha ennek vörösréz tartalma 58% vagy ennél több, 10 kg. ot, sárgaréznel, a melynek vörösréztartalma ennél kevesebb: 200 kg. ot, molybdán és ferromolybdánál 10 kg. ot, volframnál és ferrovolframnál 10 kg. ot, ónnál 10 kg. ot, óntötvözeteknél, ame-lyeknek óntartalma 85% vagy ennél több: 20 kg. ot, óntötvözeteknél, amelyeknek ón-tartalma ennél kevesebb: 50 kg. ot, új fehér hadoglemezeknél 100 kg. ot, meg nem haladja. Ércet, kohóterméket, ócskaanyagot, ipari hulladékot, és egyéb hulladékot és hamut súlymennyiségre való tekintet nélkül kell bejelenteni.

Mindazok akik saját vagy idegen helyi-ségben a fent körülírt anyagokat készletben, vagy más részére őrizetben tartanak, köte-lesek ezeket a készleteket legkésőbb 1915. évi február 18-ig bezárólag a február 7-én volt állapot szerint és azontúl hóna-pontként legkésőbb a hó 8-ik napjáig beza-rólag az előző hónap utolsó napján volt ál-lapot szerint bejelenteni a rendőrhatalósá-gnak. Azokat az anyagokat, amelyek fuvaro-zás alatt állanak, a címzett köteles rendelte-tési helyükre érkezésük napján haladéktanul bejelenteni.

A bejelentést az elsőfoku iparhatóságnál (rendőrkapitányi hivatal, földszint 11. számú szobában) két példányban, az összes rova-tok kitöltésével kell benyújtani, az erre a célra fent jelzett hatóságnál kapható űrlapo-kon. Az elsőfoku iparhatóság a lapok egyik példányát megtartja, a másikat pedig kése-delem nélkül közvetlenül a kereskedelem-ügyi miniszterhez terjeszti föl.

Szigorúan figyelmeztetem a közönséget, hogy aki jelen miniszteri rendelet értelmé-ben a titokában levő fémek és ötvö-zetek készleteit a megállapított időpontokban be nem jelenti, a hatóság előtt titkolja és az ellenőrzést megfűsítja, az e jelen törvény értelmében (ha cselekménye súlyosabb bün-tetés alá nem esik) kihágást követ el és az 1914. évi L. t. cz. 9. §-a értelmében kéthő-napig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

Nagyvárad, 1915. február 13.

Gerő,
rendőrfőkapitány.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Biharvámegye alispánjától
1594—915. sz.

Pályázati hirdetmény.

Az ugrai választókerületben született és kiképzetésüket a jogi pályán nyerő azon ifjakat, kik a gróf Tisza Lajos-féle alapítványnak az 1915. évre eső kamataiból álló 160 koronás ösztöndíjra pályázni óhajtanak ezennel felhívom, hogy Biharvámegye levéltárában megtekinthető alapítólevélben foglalt feltételeknek megfelelő és tanulmányaikban tett kellő előmenetelüket igazoló okmányaikkal szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket Nagyméltóságu gróf Tisza István urnak címezve s hozzám 1915. évi április hó 30-ig annyiival is inkább nyujtsák be, mivel a később érkező, vagy hiányosan felszerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

Nagyvárad, 1915 január 27.

Frater Barnabás
alispán.

Első nagyváradai cementipar.

Készíték granitó, terrazzo, műkő és minden e szakmába vágó munkákat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyeletem mellett. Kivonat a nagyváradai vízvezeték-berendezések a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legelőnyösebb és legmesszebb menő jótállás mellett készítek. A nagyváradai közönség becses partfogását korai tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.

Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

2144—915. szám.

Hirdetmény.

A hernyók és más élősködők kötelező tavaszi irtása tárgyában felhívom a kert- és szőlő tulajdonosokat, hogy kertjeik, illetve szőlőjeikben található gyümölcsfákról a hernyó fészket lepketörzások, vértetűk, darázs-fészkek s tavaszi s a később jelentkező cserebogarak irtását azonnal kezdjék meg s azt ugy folytatassák, hogy a munkálatok, f. évi március hó végéig befejezhetők legyenek az irtási munkálatot hatóságilag ellenőriztettem s ahol mulasztást tapasztalnék ott az irtási eljárást a mulasztó költségére hatóságilag fog eszközölni s azonnali az illető 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel is sújtani fog.

Nagyvárad, 1915 február 5.

Gerő,
r. főkapitány.

10730—11. 1915. sz.

Hirdetmény

a jövedelemadó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

A hadsegélyezés céljaira a jövedelemadónak ideiglenes és részleges életbeléptetéséről szóló 1914. évi XLVI. tc. 1. §-ában foglalt rendelkezések alapján mindenki, akinek összjövedelme az 1914. évben a 20,000 koronát meghaladta, ezen öt, illetve a vele közös háztartásban levőket megillető összjövedelméről, származék az akár a külföldről, 1915. évi február hó 28-ig bezárólag vallomást adni tartozik. — A vallomás az előírt vallomási íven adandó.

1. Az 1909. évi X. tc. 9. §-a szerint adóköteles jövedelemnek tekintendő az adókötelesnek bármely forrásból eredő és akár tényleg befolyó, akár öt megillető pénzbeli vagy értékkel bíró egyéb bevétele, amelyhez a saját házában, vagy illetménykép, avagy ingyen birtoklásának használatára, továbbá akár a sajátjából felhasználva, akár illetménykép vagy ingyen kapott gazdasági, üzleti és más cikkeknél pénzügyi és hozzájárulandó. Ennek a nyereség bevételeknek a törvény szerinti megengedett levonások után fennmaradó része alkotja az adóköteles tiszta jövedelmet.

Arra nézve, hogy a bármely forrásból eredő bevétel alatt mi értendő — kijelentem, hogy ez a meghatározás nemcsak az 1909. évi X. tc. 10. és 15. §-ában felsorolt jövedelemforrásokból származó bevételekre vonatkozik, hanem mindazt a bevételt is magában foglalja, melyet az adózó — az említett forrásokon kívül — bárhonnet tulajdonul kéhez vett.

2. A vallomás annál a községi előjárásúgnál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) kell benyújtani, amelynek területén a természetes személy állandóan lakik vagy tartózkodik.

A vallomás lezárt borítékban is beadható, ez esetben azonban a nevet és a lakást a címlapon pontosan ki kell tüntetni.

Az adóköteles állandó lakóhelyének azt a községet (várost) kell tekinteni, ahol viszonyainak megfelelően berendezett lakása van. Csak időleges és átmeneti tartózkodásra berezített megszállóhely lakásul nem tekinthető. Ehez képest azok az adókötelesek, akik szórakozás végett, vagy üzleti, illetőleg egyéb okokból (pl. mert védőkötelezettségüknek másuttal tesznek eleget, vagy tanintézeti hallgatók, vagy üzletük másuttal van, mint ahol laknak) az évről évről állandó lakóhelyükön kívül töltik, mindenkor állandó lakóhelyükön adnak vallomást.

Több lakóhely esetén, vagyis ha ugyanazon adókötelesnek két vagy több községben van az előző bekezdésben foglalt meghatározásnak megfelelő állandó lakóhelye, a szóbanjehető községek közül az adóköteles vallomását annál a községi előjárásúgnál (városi adóhivatalnál, székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) tartozik benyújtani, ahol jövedelemadóját tárgyalatni akarja. Az adókövetés helyének ekként történt megválasztását köteles a fél a vallomási ívbe annak legutolsó tételénél is beírni és arról, hogy az adókövetés helyét melyik községet választotta, 1915. évi február végéig az állandó lakóhely szempontjából szóbanjehető községek mindegyikének előjárásúgnál (városi adóhivatalnál, székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) szóban vagy írásban értesíteni.

3. Az adóköteles jogi személyek nevében igazgatóságuk, illetőleg törvényes képviselőik székhelyén adandó a vallomás.

4. A külföldön lakó azok a magyar állampolgárok, akiknek az ország területén sem lakóhelyük, sem tartózkodási helyük nincs, jövedelmi vallomásukat itteni utolsó lakóhelyükön kötelesek benyújtani. Ha pedig ilyen lakóhely nem ismeretes, a vallomási ív bármelyik községi előjárásúgnál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) beadható, amelynek területén a jövedelmi forrás létezik.

5. Az országban nem lakó külföldiek abban a községben (városban) adnak vallomást, ahol az ingatlan, az ipari vagy kereskedelmi vállalat vagy telep fekszik, a követelés zálogjoga biztosítva van, illetőleg a vagyonjog létezik. Több ilyen jövedelemforrás esetén a vallomási ív bármelyik községi előjárásúgnál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) beadható, amelynek területén a jövedelmi forrás létezik.

6. A külföldön lakó azok a magyar állampolgárok, akiknek az ország területén sem lakóhelyük, sem tartózkodási helyük nincs (4. pont), valamint az országban nem lakó külföldiek (5. pont) vallomásukat a székesfővárosi adófelügyelőnél (központi osztály) is beadhatják, aki azt szükség esetén az illetékes pénzügyigazgatósághoz haladéktalanul továbbítja.

7. Az ingyen kiszolgáltatandó vallomási ív a félnek hivatalból kézbesítve nem lesz, hanem azt az adóköteles a községi előjárásúgnál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) maga vagy megbízottja veszi át.

8. Ha a vallomásadásra kötelezett a vallomási ívet kiállítani nem tudná, a községi előjárásúgnál (városi adóhivatal, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztály) köteles a tollba mondott vallomás alapján a vallomási ívet díjtalanul kiállítani s ennek megtörténtét hivatalból bizonyítani.

9. A vallomást nem önjoga (gyámolt vagy gondnokolt), valamint jogi személyek nevében a törvényes képviselő (gyám, gondnok, igazgató stb.) adja, aki ezeknek érdekeit a továbbiakban felelősség mellett szintén képviseli.

A szolgáltatásban álló kiskorúak azonban, ha kinevezésszerű rendeltetéssel (szervezéssel) vagy más módon (biztosított szolgálati illetményük van és ennek betudásával összes jövedelmük a 20,000 koronát meghaladja, vallomásukat önmaguk adják.

10. A vallomásadásra kötelezettek vallomásukat meghatalmazottjaik útján is benyújthatják, a meghatalmazott ténykedéséért azonban a meghatalmazó anyagilag felelős. A meghatalmazottak e minőségüket hivatalos felszólításra igazolni tartoznak. A meghatalmazás bélyegmentes. A vagyon kezelésével vagy gondozásával megbízottat külön meghatalmazás nélkül is meghatalmazottnak kell tekinteni.

11. Aki vallomását az előírt határidőben, vagyis 1915. évi február 28-ig be nem adja, a kivétel során megállapított adónak 1 százalékát, ha pedig a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) részéről a vallomás beadása végett hozzá intézett felhívásnak meg nem felel, a megállapított adónak további 4 százalékát fizeti pótlék fejében.

12. A vallomás átadójának kívánataira a benyújtásról hivatalos elismervényt kell adni. Ha pedig a vallomási ív boríték alatt nyújtott be, ez a körülmény a hivatalos elismervényben külön is megemlítendő.

13. Ha a vallomásadásra kötelezett hadbavonult és olyan meghatalmazottja, aki az 1909. évi X. tc. 73 §-ához képest a vallomási ívet helyette és nevében kiállíthatná és aláírhatná, a községi előjárásúgnál (városi adóhivatal, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztály) a vallomási ívet hivatalból fekteti fel és annak első lapján a név- és foglalkozásra és a lakóhelyre vonatkozó rovatokat kitölti; azután pedig a vallomás elmaradásának fentebb említett indokát, a vallomási ív végén pecsét alatt igazolni köteles.

Ebben az esetben az adópótlék alkalmazásának (11. pont) helye nincs.

14. Az 190. évi X. tc. 71. §-a szerint jövedéki büntető eljárás alá eső kihágást követ el a vallomás adására kötelezett, ha a jövedelemre vonatkozó vallomásában, vagy illetékes helyről hozzá intézett kérdésekre adott írásbeli vagy jegyzőkönyvbe mondott válaszában, vagy jogorvoslatának indoklásában tudva valótlant és szándékos félrevezetésre irányuló nyilatkozatot tesz, mely az adó megrovódítására alkalmas illetőleg adóköteles jövedelem forrását szándékosan elhallgat.

Büntetlen marad azonban a tettes, ha a főljelölt megtörténte vagy a vizsgálat megindítása előtt nyilatkozatát illetékes helyen kijavítja vagy kiegészíti, illetőleg az elhallgatott jövedelmet bevallja.

Kelt Nagyvárad, 1915. évi február hó 6-án.

A m. kir. pénzügyigazgatóság.

Ki nagy jövedelmet akar kis befektetéssel, ültessen millió (csoda) burgonyát, melyből egy hold két waggonnal terem. 10 kiló 4 kor, 100 kiló 30 kor. Továbbá termeljen csiperkegombát, mely 10 négyszögletes helyéről képes 300 korona értékűt teremni. Hozzá a szükséges mag utbaigazitással 3 korona.

Calystégiaujdonság a világ leggyorsabb élő-növénye, gyönyörű szép, teljes rózsaszín virágokkal. A külföldön Balkon királynak nevezik. Darabja 30 fill., 100 darab ára 20 korona.

BESZEREZHEŐ:

a Farkas-féle virágcsarnokban
Nagyvárad, Fő-utca 13 (Weiszlovits-ház.)

Katonai ruhákat

az összes fegyveres részre, a mai áron alul előírás szerint gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legismertebb szövet különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltöztetve állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezsc-utca 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Szent István-nyomda részvénytársaság, Nagyvárad.